

Missatge per a la XLV Jornada Mundial de les Comunicacions Socials

“Veritat, anunci i autenticitat de vida en l’era digital” amb aquest títol Benet XVI, en la festivitat de sant Francesc de Sales, patró dels periodistes, ha presentat el Missatge per a la XLV Jornada Mundial de les Comunicacions Socials, que l’Església celebrarà el proper 5 de juny.

23/01/2011

Veritat, anunci i autenticitat de vida en l'era digital

Estimats germans i germanes

En ocasió de la XLV Jornada Mundial de les Comunicacions Socials, vull compartir algunes reflexions, motivades per un fenomen característic del nostre temps: la propagació de la comunicació a través d'Internet. S'escampa cada cop més l'opinió que, així com la revolució industrial va produir un canvi profund en la societat, per les novetats introduïdes en el cicle productiu i en la vida dels treballadors, l'àmplia transformació en el camp de les comunicacions dirigeix les grans mutacions culturals i socials d'avui. Les noves tecnologies no modifiquen només la manera de

comunicar, sinó la comunicació en si mateixa, de manera que es pot afirmar que ens trobem davant d'una vasta transformació cultural. Al costat d'aquesta manera de difondre informació i coneixements, neix una nova manera d'aprendre i de pensar, així com noves oportunitats per establir relacions i construir llaços de comunió.

Es presenten al nostre abast objectius fins ara impensables, que sorprenen per les possibilitats dels nous mitjans, i que alhora exigeixen amb creixent urgència una seriosa reflexió sobre el sentit de la comunicació en l'era digital. Això es veu encara més clarament quan ens confrontem amb les extraordinàries potencialitats d'Internet i la complexitat de les seves aplicacions. Com tot fruit de l'enginy humà, les noves tecnologies de comunicació s'han de posar al servei del bé integral de la persona i de la

humanitat sencera. Si s'usen amb saviesa, poden contribuir a satisfer el desig de sentit, de veritat i d'unitat que segueix sent l'aspiració més profunda de l'ésser humà.

Transmetre informació en el món digital significa cada vegada més introduir-la en una xarxa social, on el coneixement es comparteix en l'àmbit d'intercanvis personals. Es relativitza la distinció entre el productor i el consumidor d'informació, i la comunicació ja no es redueix a un intercanvi de dades, sinó que es vol compartir. Aquesta dinàmica ha contribuït a una renovada valoració de l'acte de comunicar, considerat sobretot com a diàleg, intercanvi, solidaritat i creació de relacions positives. D'altra banda, tot això ensopega amb alguns límits típics de la comunicació digital: una interacció parcial, la tendència a comunicar només algunes parts del mateix món

interior, el risc de construir una certa imatge de si mateixos que sol portar a l'autocomplaença.

De manera especial, els joves estan vivint aquest canvi en la comunicació amb totes les aspiracions, les contradiccions i la creativitat pròpies dels qui s'obren amb entusiasme i curiositat a les noves experiències de la vida. Com més es participa a l'espai públic digital, creat per les anomenades xarxes socials, s'estableixen noves formes de relació interpersonal que incideixen en la imatge que es té d'un mateix. És inevitable que això faci plantejar-se no només la pregunta sobre la qualitat del propi actuar, sinó també sobre l'autenticitat del propi ésser. La presència en aquests espais virtuals pot ser expressió d'una recerca sincera d'una trobada personal amb l'altre, si s'eviten certs riscos, com buscar refugi en una espècie de món

paral·lel, o una excessiva exposició al món virtual. L'anhel de compartir, d'establir "amistats", implica el desafiament de ser autèntics, fidels a si mateixos, sense cedir a la il·lusió de construir artificialment el propi "perfil" públic.

Les noves tecnologies permeten a les persones trobar-se més enllà de les fronteres de l'espai i de les pròpies cultures, inaugurant així un món nou d'amistats potencials. Aquesta és una gran oportunitat, però suposa també prestar una major atenció i una presa de consciència sobre els possibles riscos. Qui és el meu "proïisme" en aquest nou món? Existeix el perill d'estar menys presents amb qui trobem en la nostra vida quotidiana ordinària? Tenim el perill de caure en la dispersió, atès que la nostra atenció està fragmentada i absorta en un món "diferent" al qual vivim? Dediquem temps a reflexionar críticament

sobre les nostres decisions i a alimentar relacions humanes que siguin realment profundes i duradores? És important recordar sempre que el contacte virtual no pot i no ha de substituir el contacte humà directe, en tots els aspectes de la nostra vida.

També en l'era digital, cada un sent la necessitat de ser una persona autèntica i reflexiva. A més, les xarxes socials mostren que un està sempre implicat en allò que comunica. Quan s'intercanvien informacions, les persones es comparteixen a si mateixes, la seva visió del món, les seves esperances, els seus ideals. Per això, es pot dir que hi ha un estil cristià de presència també en el món digital, caracteritzat per una comunicació franca i oberta, responsable i respectuosa de l'altre. Comunicar l'Evangelí a través dels nous mitjans significa no només posar continguts obertament

religiosos en les plataformes dels diversos mitjans, sinó també donar testimoni coherent en el propi perfil digital i en la manera de comunicar preferències, opcions i judicis que siguin profundament concordes amb l'Evangeli, fins i tot quan no es parli explícitament d'ell. Així mateix, tampoc es pot anunciar un tema en un món digital sense el testimoni coherent de qui ho anuncia. En els nous contextos i amb les noves formes d'expressió, el cristià està cridat de nou a donar a qui li demani raó de la seva esperança (cf. 1 P 3,15).

El compromís de ser testimonis de l'Evangeli en l'era digital exigeix a tots el fet d'estar molt atents pel que fa als aspectes d'aquest missatge que puguin contrastar amb algunes lògiques típiques de la xarxa. Hem de prendre consciència sobretot que el valor de la veritat que volem compartir no es basa en la "popularitat" o la quantitat d'atenció

que provoca. Hem de donar-la a conèixer en la seva integritat, més que intentar fer-la acceptable, potser desvirtuant-la. S'ha de transformar en aliment quotidià i no en atracció d'un moment.

La veritat de l'Evangelí no pot ser objecte de consum ni de gaudiment superficial, sinó un do que demana una resposta lliure. Aquesta veritat, fins i tot quan es proclama en l'espai virtual de la xarxa, està cridada sempre a encarnar-se en el món real i en relació amb els rostres concrets dels germans i germanes amb qui compartim la vida quotidiana. Per això, segueixen sent fonamentals les relacions humanes directes en la transmissió de la fe.

Amb tot, vull convidar els cristians a unir-se amb confiança i creativitat responsable a la xarxa de relacions que l'era digital ha fet possible, no simplement per satisfer el desig

d'estar-hi presents, sinó perquè aquesta xarxa és part integrant de la vida humana. La xarxa està contribuint al desenvolupament de noves i més complexes formes de consciència intel·lectual i espiritual, de comprensió comuna. També en aquest camp estem cridats a anunciar la nostra fe en Crist, que és Déu, el Salvador de l'home i de la història, Aquell en qui totes les coses arriben a la seva plenitud (cf. Ef. 1, 10). La proclamació de l'Evangelí suposa una forma de comunicació respectuosa i discreta, que incita el cor i mou la consciència, una forma que evoca l'estil de Jesús ressuscitat quan es va fer company de camí dels deixebles d'Emaús (cf. Lc 24, 13 - 35), als quals mitjançant la seva proximitat conduïa gradualment a la comprensió del misteri, dialogant amb ells, tractant amb delicadesa que manifestessin el que tenien al cor.

La Veritat, que és Crist, és en definitiva la resposta plena i autèntica a aquest desig humà de relació, de comunió i de sentit, que es manifesta també en la participació massiva en les diverses xarxes socials. Els creients, donant testimoniatge de les més profundes conviccions, ofereixen una valuosa aportació, perquè la xarxa no sigui un instrument que redueix les persones a categories, que intenta manipular emotivament o que permet als poderosos monopolitzar les opinions dels altres. Per contra, els creients animen a tothom a mantenir vives les qüestions eternes sobre l'home, que testifiquen el desig de transcendència i la nostàlgia per formes de vida autèntiques, dignes de ser viscudes. Aquesta tensió espiritual típicament humana fonamenta la nostra set de veritat i de comunió, que ens empeny a comunicar-nos amb integritat i honradesa.

Convido sobretot els joves a fer bon ús de la seva presència a l'espai digital. Els reitero la nostra cita en la pròxima Jornada Mundial de la Joventut, a Madrid, la preparació deu molt als avantatges de les noves tecnologies. Per als qui treballen en la comunicació, demano a Déu, per intercessió del seu Patró, sant Francesc de Sales, la capacitat d'exercir la seva tasca conscientment i amb escrupolosa professionalitat, alhora que imparteixo a tots la Benedicció Apostòlica.

Vaticà, 24 de gener 2011, festa de sant Francesc de Sales.

BENEDICTUS PP. XVI

per-a-la-xlv-jornada-mundial-de-les-
comunicacions-socials/ (07/08/2025)